

KAMU ÇALIŞANLARINI YOKSULLUK SINIRI ALTINDA YAŞAMAYA MAHKUM EDEN, ÜLKENİN GELECEĞİNİ GÖZDEN ÇIKARAN AKP DÜZENİNE “ARTIK YETER” DİYORUZ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, kamu çalışanlarına yapılan ücret zammı hakkında 10 Temmuz 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Yıllardır uygulanan neo-liberal ekonomik politikalar sonucunda ülkemiz ekonomisinin temel dengeleri yitirilmiş, üretimden uzaklaşmış, şiddeti her defasında daha da artan ekonomik ve sosyal bunalım süreçleri birbirini izlemiştir. Bu süreçler çalışanların ücretlerinde her defasında çok büyük düşüşler yaratmıştır.

Hükümetin kamu çalışanları için açıkladığı yüzde 3,96'lık zam oranı, yaşanan bu gerçeğin en açık ifadesidir. Kamuda çalışan yüz binden fazla mühendis, mimar ve şehir plancısı adına bu komik zamları kabul etmemiz mümkün değildir.

Kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancıları, üstlendikleri sorumluluklara ve almış oldukları eğitime uymayan bir düzeye geriletilen, açlık ile yoksulluk sınırları arasına sıkışan ücretleriyle yaşam mücadelesi vermek zorunda kalmaktadırlar.

Bu duruma rağmen AKP Hükümeti, kamuda çalışan arkadaşlarımızın insanca yaşayacak bir ücret alması yerine, tahmin edilen enflasyon rakamları kadar zam yapma anlayışından vazgeçmiyor. Bu zammı da bir lütufmuş gibi kamuoyuna sunuyor ve pazarlık masası dışında Başbakan'ın

tek yanlı insafına bırakıyor. Uluslararası güçlerin yönlendirdiği kamunun etkinliğinin azaltılması stratejisinin bir parçası olan bu politikaya derhal son verilmelidir.

Üyelerinin sorunlarının toplumun sorunlarından ayrılmayacağı bilinciyle, halktan ve emekten yana tavır alan, bu doğrultuda politikalar üreten ve mücadele veren, toplumsal sorumluluğu gereği toplumsal muhalefetin odağında yer alarak onurlu yürüyüşüne ve dik duruşuna devam eden TMMOB siyasi iktidara bir kez daha sesleniyor:

Kamuda çalışanlara uluslararası hukuka uygun sendikal haklarını kullanma güvencesi, toplu sözleşme ve grev hakkı tanıyan yasal düzenleme derhal yapılmalıdır.

“Toplu sözleşme” yerine uygulanan “toplu görüşme” oyununa derhal son verilmelidir.

Kamuda çalışan ve emekli olmuş mühendis, mimar ve şehir plancılarının ücretleri derhal insanca yaşanabilecek bir düzeye çıkarılmalıdır.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

HAYAT TELEVİZYONU KARARTILAMAZ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 19 Temmuz 2008 tarihinde Hayat Televizyonu'nun karartılmasına yönelik bir basın açıklaması yaptı.

Ülkemizde artık olağan hale gelen baskı uygulamalarının bir tanesine de Hayat Televizyonu'nun karartılmasında gördük.

Hayat Televizyonu Türkiye'de demokrasi güçlerinin, emek-meslek örgütlerinin sesidir.

Hayat Televizyonu bugüne kadar yaptığı yayıncılığıyla, kamusal alanın tarifiyenmesinde, insanımızın doğru bilgiye ulaşmasında önemli bir göreve sahip olmuştur. Hayat Televizyonu'nun karartılması AKP'nin kendine demokratlığını bir kere daha göstermiştir.

TMMOB, Hayat Televizyonu ekranının yeniden aydınlatılması için konunun takipçisi olacaktır.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

2009 DÜNYA ALTERNATİF SU FORUMU ÇALIŞMALARI BAŞLADI

Emek ve meslek örgütleri, siyasi partiler, dernek ve platformdan oluşan 38 kurum, 15 Temmuz 2008 tarihinde, 2009 Mart'ında İstanbul'da düzenlenecek Dünya Su Formu'na karşı bir araya geldiklerini, İstanbul Taksim'deki basın açıklamasında duyurdular. Basın açıklamasını TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Sekreteri Tores Dinçöz okudu.

Basın Açıklaması Metni

Emperyalizmin pazar kavgası-arayışı, son 30 yılda eğitimden sağlığa, doğal varlıklara, sosyal güvenliğe, ulaşımdan posta hizmetlerine kadar uzanmış ve insanlığın, yeryüzünün ve doğanın bütün değerlerini hızla metalaştırmaya başlamıştır.

Krizin şiddetlenmesiyle, başta Orta Doğu olmak üzere bütün doğal enerji koridorları emperyalistler arası paylaşımın konusu haline getirilirken; dünyamızda canlı hayatın sürmesinin en temel unsuru olan su bile alınıp satılan bir piyasa malı haline getirilmiştir.

Biz, aşağıda imzası bulunan kurum ve örgütler suyun bir piyasa malı gibi alınıp satılmasının yol açacağı belli başlı ve bugün öngörülebilir sorunlar üzerinde ortaklaştığımızı kamuoyuna duyuruyoruz:

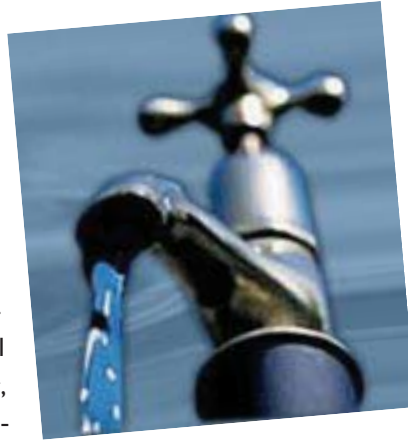
- İçme ve sulama suyu şirketlerinin yanı sıra inşaat, enerji, maden, gıda, kimya, metal, tarım- gıda ve daha pek çok endüstride faal olan tekeller ve onlarla işbirliği yapan yerel yönetimler, su çıkarma, dağıtım, sulama sistemleri, hidroelektrik santraller ve baraj yapımı ihalelerinde hak talep etmeye başlamıştır.
- Daha şimdiden dünyanın pek çok yerinde içme sularının dağıtımı özelleşmiş ve yoksul halkların ciddi tepkileriyle karşılaşmıştır. Ülkemizde de birkaç ilin su dağıtım şebekeleri özelleştirilmiş, Edirne örneğinde

olduğu gibi paylaşım kavgaları artık gizlenemez hale gelmiş, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ırmakların bile kullanımının özel şirketlere devredileceğini açıklamakta sakınca görmemiştir.

- Öte yandan suyun ticarileştirilmesi, özelleştirilmesi, metalaştırılması çabaları yalnızca yoksulların temiz suya erişim hakkını tehdit etmekle de kalmamakta, yeni baraj ve santral inşaatları yüzünden dünya halklarını ve gelecek nesilleri mevcut su havzalarının tümüyle kaybedilmesi, havzalardaki canlı yaşamın ve gen kaynaklarının tahrip edilerek ekosistemlerin sona ermesi, tarihi ve kültürel mirasın yok edilmesi gibi telafisi mümkün olmayan tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktadır.
- Suyun piyasaya açılmasının, ayrıca, bugüne kadar başta belediyeler olmak üzere, su dağıtımında çalışan bütün ücretlilerin istihdamını ve çalışma güvencesini tehdit eden bir gelişme olacağı, dünyadaki su özelleştirme örneklerinden bilinmektedir.
- Ayrıca, tarımdaki hızlı kapitalistleşme sürecinde tohum, gübre, akaryakıt vs. zorunlu ihtiyaçlarını temin etme gücü bile kalmamış olan ve geçimlik tarımla yaşamını sürdürmeye çalışan milyonlarca köylünün tarımdan tamamen koparılması anlamına gelecek olan suyun ticarileşmesinin diğer dolaysız ve dolaylı etkilerinin neler olacağı henüz tam olarak öngörülememektedir.
- Suyu satın almaya gücü yetmeyen milyonlarca köylü ve çiftçinin topraklarından kopararak büyük kentlere

zorla göç ettirilmesinin sonuçları, yığınsal işsizliğin ve sefaletin doruğa çıkması, çarpık kentleşmenin en uç noktaya ulaşması ve dolayısıyla kentlerin gecekondu mahallelerinde daha da çekilmez boyutlara erişecek olan suya erişim hakkı ihlalleriyle özetlenemeyecek kadar ağır ve yıkıcı olacaktır.

- Su, özelleştirildiğinde sermayenin aşırı kâr hirsından dolayı mevcut durumundan daha da sağlıksız hale gelecektir. Birçok hastalıkta aşırı artış olacaktır. Dünyada bu durumun birçok örneği ile karşılaşılmaktadır.
- Su forumlarında; su kaynaklarının yönetimi için sorumlulukların geliştirilmesi ve sürdürülebilir uygulamalar vurgulanmakta, suyun ticarileştirilmesi konularında siyasi taahhüt teşvik edilmekte ve özellikle Bakanlar konferansı aracılığıyla su konusunun siyasi gündemin üst sırasına taşınmasının hedeflendiği bilinmektedir. Bugün petrol yüzünden savaşlar yapılmaktadır, yarın su savaş sebebi olacaktır. Dünyaya halklarının ortak malı olan su ve su kaynaklarının talan edilmesine ve sermayeye peşkeş çekilmesine izin verilemez.
- Su kaynakları halkın malıdır. Alınıp satılamaz, ticarileştirilemez, halkın su kullanım hakkı engellenemez.
- Birleşmiş Milletler, 1977 yılında suyun insan hakkı olduğu kararı almış, 1992 yılında suyun alınıp satılabilen bir meta olduğuna karar vermiştir. 1996 yılında oluşturulan Dünya Su Konseyi aracılığıyla çok uluslu şirketler ve özel sektör temsilcilerinin ülke politikacıları ve yerel yöneticileri ile iş birliği sonucu 'su' bütün dünyada talana açılmıştır. Dünya Su Konseyi'nin gerçekleştirdiği Dünya Su forumlarının hepsinde Dünya Su Konseyi'nin amacı tüm dünyada ve ülkemizde tüm suların (su kaynaklarının, akarsuların, göllerin, barajların, şehirlerin su dağıtımının) özelleştirilmesini amaçlamaktadır. Dünyadaki ve ülkemizdeki su politikalarının iyi izlenmesi ve gündemde olan özelleştirmelere tavır alınması amacındayız. 2009 yılında ülke-

mizde yapılacak olan Dünya Su Forumu'nu platform olarak teşhir ve protesto ederek özelleştirmeleri durdurmalıyız. Bunun için güç birliği yaparak mücadele etmeliyiz.

Yukarıda aktarılan nedenlerden ötürü önümüzdeki dönemde en önemli toplumsal mücadele konularından birinin "suyun özelleştirilmesi, ticarileştirilmesi ve metalaştırılması" konusu olacağı açık şekilde görülmektedir. 2009 yılının Mart ayında İstanbul'da toplanacak olan ve

suyun piyasalaştırılması sürecini hızlandırmayı amaçlayan 5. Dünya Su Forumu'na karşı gereken cevabı vermek, ülke ölçeğinde güçlü ve kararlı bir birliktelikle mümkün olacaktır. Yine aynı nedenlerden ötürü biz, aşağıda imzası bulunan kuruluşlar ve örgütler suyun özelleştirilmesine ve Dünya Su Forumu'nun Mart-2009'da İstanbul'da bu süreci daha da hızlandırmak amacıyla düzenleyeceği toplantılara karşı birlikte mücadele etmek için bir araya geldiğimizi duyuruyoruz.

DİSK, KESK, TMMOB, İstanbul Tabip Odası, İstanbul Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası, İstanbul Barosu, İstanbul Eczacı Odası, İstanbul Diş Hekimleri Odası, İstanbul Veteriner Hekimler Odası, CHP İstanbul İl Örgütü, EMEK Partisi İstanbul İl Örgütü, ÖDP İstanbul İl Örgütü, SHP İstanbul İl Örgütü, TKP İstanbul İl Örgütü, Su Politik, Alinteri, Munzuru Koruma Kurulu, SODAP, Çorlu Su Yaşamdır Platformu, GDO'ya Hayır Platformu, Halkevleri İstanbul Şubeleri, Öğrenci Kolektifleri, ESP, Temel Halklar Federasyonu ve İdil Kültür Merkezi, Türkiye Sosyal Forumu, Halk Cephesi, Birleşik Metal İş Sendikası, Enerji Yapı Yol Sen, Tümbel Sen 1 No'lu Şube, Tüm Bel Sen 4 No'lu Şube, Eğitim Sen, Tarım Orkam Sen, Yapı Yol Sen, Çevre Hukuku Derneği, Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, Veteriner Halk Sağlığı Derneği, Kaldıraç Dergisi, İvme Dergisi, İşçi Gazetesi

İ. MELİH GÖKÇEK ODTÜ'DEN ELİNİ ÇEK!

Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Melih Gökçek'in kaçak olduğu gerekçesiyle ODTÜ'deki 45 binayı yıkma kararına tepkiler sürüyor. Melih Gökçek, ODTÜ'lüler ve demokratik kitle örgütleri tarafından 22 Temmuz 2008 tarihinde ODTÜ AI Giriş Kapısı önünde ve Büyükşehir Belediyesi önünde kitlesel basın açıklaması ile protesto edildi. Etkinliğe TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı da katıldı.

TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı yaptığı konuşmada Comer'i ODTÜ'den kovalayan, "Tarık Somer İstifa" diyen, "Hasan Tan ODTÜ'ye Rektör Olamaz" diyerek ODTÜ'den akademik,

demokratik, özerk üniversite mücadelesini herkese gösteren, ÖTK adını herkesin beynine kazıyan ODTÜ'lülerin şimdi de "Melih Gökçek ODTÜ'yü Teslim Alamaz" dediğini ve tüm bu etkinliklerde ODTÜ'lülerin yanında yer alan TMMOB'nin, bu gün de ODTÜ'lülerin yanında saf tutacağını belirtti.

İSTANBUL GÜNGÖREN'DE PATLATILAN BOMBALAR İNSANLIĞA YAPILMIŞ BİR BÜYÜK SALDIRIDIR

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 27 Temmuz 2008'de İstanbul Güngören'de meydana gelen saldırı üzerine 28 Temmuz 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

27 Temmuz 2008'de İstanbul Güngören'de insanlığa ve insanımıza yapılan saldırıyı TMMOB nefretle kınamaktadır. Bu saldırı, barışa, haklara, özgürlüklere, yaşama, iyiye, güzele karşı yapılmıştır.

Yaşamını kaybeden insanların yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Hepimizin başı sağ olsun. Yaralanan canlarımıza bir an önce şifa diliyoruz.

Siyasal iktidar bu saldırıyı yapanları, arkasındaki güçleri, karanlık ilişkileri açığa çıkarmak zorundadır.

Ülkemizin emek ve demokrasi güçlerine, emek-meslek örgütlerine, siyasi partilerimize, yüreği insanımızdan yana atan herkese, hepimize şimdi daha büyük sorumluluk düşmektedir.

Herkesin sindirilmeye çalışıldığı bu dönemde şimdi eşit, özgür, demokratik bir Türkiye mücadelesinde, barış içinde bir arada yaşama mücadelesinde, aydınlık bir Türkiye mücadelesinde esas olan omuz omuza durmaktır.

TMMOB üzerine düşeni yapmanın sorumluluğunun bilincindedir.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

CUMHURBAŞKANLIĞI DEVLET DENETLEME KURULU TMMOB'Yİ DE DENETLİYOR

22 Temmuz 2008 tarihinde Habertürk ve Kanal B televizyonları haber programlarında canlı yayına çıkan TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun TMMOB'yi diğer örgütlerle birlikte denetlenmesine yönelik soruları yanıtladı.

TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun TMMOB'yi denetlemesi ile ilgili olarak odalar, üyeler ve kamuoyu ile şunları paylaşmaktadır:

T.C Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından 22 Mayıs 2008 günü yollanmış ve TMMOB kayıtlarına 5 Haziran 2008 tarihinde alınmış **GİZLİ** ibareli yazı ile Kurul'un Birliğimizi diğer 15 Birlikle birlikte denetlediğini öğrendik.

Öncelikle TMMOB'nin 23 odası, odalarına bağlı 160 şube ve yüzlerce il ilçe temsilciliği, mesleki denetim büroları ve 300.000'i aşkın üyesiyle büyük bir örgütlenmesi bulunduğu, şeffaf ve açık çalışmayı kendisine ilke edinen bir örgüte gelen her yazının ne kadar **GİZLİ** kalabileceğinin bilinmesi gerekir.

TMMOB'ye gelen yazıda;

"Kurulumuzca, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının hizmetlerini etkin ve verimli şekilde yürütmelelerinin ve gelişmelerinin sağlanması hususunda bir inceleme ve araştırma çalışması yürütülmektedir.

Bu çerçevede, Birliğinize ilişkin olarak ekte yer alan bilgi ve belgeler ile konuya ilişkin Birliğiniz görüşlerinin bilinmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Birliğinizin konuya ilişkin görüşlerinin söz konusu bilgi ve belgelerle birlikte, Kurulumuza iletilmesini rica ederiz." denilmektedir.

Yazının dağıtımı; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği,

Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği'ne yapılmıştır.

TMMOB'den istenen bilgi ve belgeler ise "Birlik hakkında genel bilgiler ve tarihi gelişimi, Birliğin ve bağlı odaların son beş yıllık ayrıntılı gelir ve gider tabloları, denetim raporları, faaliyet raporları ile personel sayısı, Odalara bağlı şubelerin dağılımı ve şubeler itibarıyla en son üye sayıları, Odalara bağlı her bir şubenin son iki yıllık ayrıntılı gelir ve gider bilgileri ile personel sayıları, Birlik ve oda organlarına yönelik son üç seçime ilişkin seçim tutanaklarının fotokopisi, Birlik düzeyinde mesleğin korunmasına yönelik disiplin uygulamalarına ilişkin istatistikler" şeklindedir.

Bilindiği üzere, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu 1981 yılında Milli Güvenlik Konseyi tarafından kurulan ve 1982 Anayasası tarafından da tanınan, doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı; inceleme, araştırma ve denetleme yapmakla görevlidir. Kuruluş üyeleri de Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Kurul, Cumhurbaşkanının isteği üzerine yargı organları ve yasama organı hariç, tüm kamu kuruluşlarında, sermayesinin yarısı kamuya ait olan kuruluşlarda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında, derneklerde, vakıflarda, işçi ve işveren meslek kuruluşlarında inceleme, denetleme ve araştırma yapar. Fakat soruşturma kurulu değildir. Kurul, inceleme raporlarını yalnızca Cumhurbaşkanına sunar ve kurul kararları gizlidir. Görevi de burada sona erer. Bundan sonra Cumhurbaşkanı raporlar doğrultusunda isterse durumu

Başbakanlığa bildirir. Başbakanlık raporlar doğrultusunda gereğinin yapılması için en geç 45 gün içinde gerekli yerlere durumu iletir. Sonuçtan da Cumhurbaşkanlığına haberdar eder. Cumhurbaşkanına, ayrıca gerekli gördüğü hallerde durumu doğrudan adli ve idari mercilere iletme yetkisi verilmiştir.

Cumhurbaşkanı Devlet Denetleme Kurulu'nun bu yetkisi hukuken tartışılmayacak ve bizim de asla tartışmayacağımız kadar net ve açıktır. Ancak Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün talimatıyla Devlet Denetleme Kurulu kendi tarihinde ve TMMOB tarihinde ilk defa bu yetkisini kullanmaktadır.

Burada dikkat çeken husus, 12 Eylül hukukunun siyasal iktidarlara muhalif olan örgütleri denetleme isteminin, 28 yıl sonra Cumhurbaşkanı tarafından istem konusu yapılmasıdır. Bu ihtiyacın Cumhurbaşkanlığı seçiminin hemen sonrasında doğmuş olması da dikkat çekicidir. Bu ilk denetim, "Hükümete muhalif örgütleri 'terbiye' etme isteminin bir sonucu mudur?" sorusunu akla getirmektedir. "Demokrasi" vurgusunun dillerden düşmediği bugünlerde, demokrasi dışı istemlerin yoğunlaştığı da bir gerçek olunca bu ihtiyaç neden bu dönemde doğmuştur?

Türkiye'nin ne kadar zor bir dönemden geçtiği herkes tarafından bilinmektedir. Siyasette, ekonomide, sokaklarda ve toplumsal yaşamın her alanında gerilim ve kriz giderek tırmanmaktadır. Biz de böylesi bir ortamda Cumhurbaşkanı tarafından Devlet Denetleme Kurulu'nun harekete geçirilmesini, bu yetkinin kullanılış biçimi ve zamanlamasını sorgulamaktayız.

Cumhurbaşkanlığınca 21 Temmuz 2008 tarihinde konunun gizliliği bir kenara bırakılarak bir basın açıklaması yapıldı.

Basın açıklamasında;

"21 Temmuz 2008 tarihli bazı gazetelerde Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının hesaplarını incelemeye aldığı yönünde bazı iddia ve yorumlar yer almaktadır. Konuyla ilgili aşağıdaki açıklamanın yapılması gerekli görülmüştür:

1- Devlet Denetleme Kurulunca, basın ve yargı organlarında iddia edildiği çerçevede kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının hesaplarının incelen-

mesine yönelik olarak bir denetim yapılmamaktadır. Yapılan çalışma, Cumhurbaşkanlığı Yüce Katının 14 Şubat 2008 tarihli talimatlarıyla gerçekleştirilmekte olan 'Araştırma ve İnceleme' faaliyeti olup, 'Tüm Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının, teşkilat yapıları, faaliyetleri, denetimleri ve organlarının seçimlerine dair esasların değerlendirilmesi ile bunların etkin ve verimli şekilde hizmet yürütmelelerinin ve geliştirilmesinin sağlanmasını' hedeflemektedir.

- 2- Devlet Denetleme Kurulu, Anayasamızın 108'inci maddesi uyarınca kurulmuş 'Anayasal' bir kurum olup, görev ve yetkilerini de Anayasamızın söz konusu maddesinden ve Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında 2443 Sayılı Kanun'dan almaktadır. Gerek Anayasamızın 108'inci maddesinde, gerekse 2443 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde Kurulumuzun 'Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşlarında' her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeler yapmakla yetkili ve görevli olduğu açıkça belirtilmektedir.
- 3- Yapılan çalışma kapsamında söz konusu meslek kuruluşlarına yazılan yazılarda, çalışmanın amacı 'araştırma ve inceleme olarak' açık bir şekilde belirtilmiş olup, istenen bilgi ve belgeler de 'meslek kuruluşlarına' ilişkin yürütülen çalışmalara yönelik bilgi demeti oluşturmaya matuftur.
- 4- Netice olarak yapılan çalışma, Cumhurbaşkanlığı Yüce Katının 14 Şubat 2008 tarihli talimatlarıyla yaklaşık altı aydan beri sürdürülmekte olan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının hiçbir ayırım yapılmaksızın tamamına yönelik bir araştırma ve inceleme çalışmasıdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur" denilmektedir.

Burada birkaç hususu vurgulamak istiyoruz;

TMMOB, 1954 yılında 6235 Sayılı Kanun'la kurulmuş, 23 Odası, bu odalara bağlı 160 şubesi ve yüzlerce il ve ilçe temsilcilikleri bulunan, 300.000'i aşkın mimar-mühendis ve şehir plancısı üyesi bulunan şeffaf ve açık çalışmayı kendisine ilke edinmiş bir meslek örgütüdür.

TMMOB ve Odaları 54 yıldır ülkeye, insanımıza, mesleğe ve meslektaşına hizmet etmektedir. TMMOB bu deneyim ve bilgi birikimi ışığında, mesleki, demokratik kitle

örgütü olmanın sorumluluğu ile hareket ederek çağdaş, bağımsız, demokratik bir Türkiye özlemiyle üyelerinin sorunlarının toplumun sorunlarından ayrılmayacağını bilerek her zaman halktan ve emekten yana taraf olmuş, bu doğrultuda politikalar üretmiş ve mücadelesini hep bu yönde yürütmüştür. Bilim ve teknolojiye meydan okuyarak insan yaşamını siyasi gelecekleri için hiçe sayanlara asla sessiz kalmamıştır. TMMOB bu anlayışını kendi iç yapılanmasına yansıtıp demokrasi geleneğini oturtmuş, denetim organlarını kurmuş, şeffaflık ve açıklığı kendine ilke edinmiş, politikaların oluşturulmasında, karar almada demokratik ve katılımcı bir işleyişi yerleştirmiş bir örgüttür. Örgütümüz gücünü sadece üyesinden alır.

TMMOB ve Oda yöneticileri seçimle gelir ve giderler. Üyelerimiz; Oda Organlarımız, Oda Genel Kurullarımız, TMMOB Organları ve TMMOB Genel Kurulu, denetim mekanizmasının kesintisizliğini sağlamıştır. TMMOB, bağlı odaları ve odaların şubeleri mevzuat gereği yargı denetiminde seçimleri yapılan, seçilmiş yönetim kurullarının bir dönemin çalışmasını çalışma raporları ile kendilerini seçen genel kurul üyelerine ve kamuoyuna sunan, genel kurullarında çalışmalarını üyelerce değerlendirilen, aklanması yine genel kurul üyelerince yapılan, tüm söylenenlerin, yapılan tüm çalışmaların üyeye ve kamuoyuna anında aktarıldığı, her türlü mali durumunun açık bir şekilde herkesle paylaşıldığı, mali yapısı odaların ve TMMOB'nin yine üyelerce genel kurullarda seçilen Denetleme Kurulları tarafından denetlendiği bir demokratik yapıdır.

Bu anlayış ve işleyiş çerçevesinde TMMOB, isteyen herkesin, isteyen her üyesinin tüm çalışmasına, mali durumuna her aşamada ulaşmasının mümkün olduğu, açık, şeffaf bir meslek örgütüdür. Bizim Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından da yaptığımız çalışmaların ve mali durumumuzun denetlenmesine, araştırılmasına, incelenmesine karşı bir düşüncemiz yoktur. Ama sanırım asıl konu bu değil.

Şöyle ki;

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu TMMOB'yi denetleyebilir. Bu onun yetkileri arasındadır. Burada ilginç olan husus 12 Eylül hukuku ile kurulmuş bu Kurul'un, 1982'den bu yana TMMOB'yi denetlemek üzere görevlendirilmiş olmasıdır. Şimdi ne olmuş da 16 Birlik

aynı anda ve aynı gerekçeyle araştırmaya, incelemeye ve denetime alınmıştır. Örgütümüz hakkında bir duyumu alınmıştır? Durduk yerde "hizmetlerini etkin ve verimli şekilde yürütmelerinin ve gelişmelerinin sağlanması hususunda bir inceleme ve araştırma çalışması" yapmak akıllarına nereden gelmiştir? Bilmek istiyoruz. Yoksa bu, Birliğimize, çeşitli kuruluşlarca zaman zaman uygulanıveren bir sindirme politikasının veya baskı yapma düşüncesinin yansıması mıdır?

Basın açıklamalarında 14 Şubat'ta talimat aldığını ifade eden Kurul, konunun muhatabı bizlere denetlendiğimizi bildiren yazıyı neden üç buçuk ay sonra 22 Mayıs'ta yolluyor? Ve bu yazıda belgelerin istenmesinin son tarihi neden belirlenmemiştir? İkinci bir yazı ile belge ve bilgilerin istenme tarihi mi belirtilecektir? Yazı gönderilen Birlikler hakkında farklı uygulamalar olabilecek midir? Bilmek istiyoruz.

Mali duruma ilişkin istenen belgelerin yanında ayrıca istenen "Birlik ve oda organlarına yönelik son üç seçime ilişkin seçim tutanaklarının fotokopisi, Birlik düzeyinde mesleğin korunmasına yönelik disiplin uygulamalarına ilişkin istatistikler" in yazıda belirtilen "hizmetlerini etkin ve verimli şekilde yürütmelerinin ve gelişmelerinin sağlanması hususunda bir inceleme ve araştırma çalışması" na hangi anlamda yararı olacaktır? Birliğin, bağlı 23 odasının, odalara bağlı 160 civarında şubemizin genel kurulları ve seçimleri yargı denetiminde ve ilgili yasaya göre yapılmaktadır. Seçim tutanaklarından "hizmetlerin etkin ve verimli şekilde yürütülmesi" için hangi sonuca ulaşılabilecektir? Son üç döneme, yani altı yıla ilişkin istenen bu istatistikler ile seçime katılan üyelerin siyasal duruşları mı açığa çıkmış olacaktır? 6253 sayılı Yasamız ve ilgili yasaları ile yargı denetiminde yapılan seçimlerimize her üyenin seçme ve seçilme hakkı var olarak katıldığı ve yönetim, onur, denetleme organlarına bireysel katılımın olduğu da aslında herkes tarafından bilinmektedir.

Birliğimizin konumunu bir kere de burada belirtelim:

TMMOB Yasası'nda Birliğin amaçları şöyle sıralanmıştır: Günün gerek ve koşullarına ve mevcut olanaklara göre, yasa ve tüzük hükümleri içinde kalmak üzere, mühendis ve mimarları meslek kollarına ayırmak, meslek ve çalış-

ma konuları aynı ya da birbirine yakın bulunan mühendis ve mimarlık grubu için Odalar kurmak. Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinmelerini karşılamak, mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak; kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, çevre ve tarihi değerlerin ve kültürel mirasın korunmasında, tarımsal ve sınaî üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak. Meslek ve çıkarları ile ilgili işlerde, resmi makamlar ve öteki kuruluşlar ile iş birliği yaparak gerekli yardımlarda ve önerilerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, bilimsel şartnameler, tip sözleşmeler ve bunlar gibi bütün bilimsel evrakı incelemek ve bunların değiştirilmesi, geliştirilmesi ya da yeniden konulması yolunda önerilerde bulunmak.

Özetle TMMOB, mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendisleri ve mimarları temsil etmek, onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmak; bu amaçla mesleki alanlarıyla ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek; bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele etmek ve bunların gereği olarak en genel anlamda bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması yönündeki çalışmalarını bütünsel bir anlayışla ve etkinleştirerek sürdürmek kararlılığındadır.

Henüz bilmeyen varsa Genel Kurullarımızdan geçmiş temel ilkelerimizi bir kez de burada söyleyelim:

“TMMOB ve bağlı Odaları; mesleki demokratik kitle örgütüdür. Demokrat ve yurtsever karakterdedir. Emekten ve halktan yanadır. Anti-emperyalisttir, Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiliğin karşısındadır. Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür. Barıştan yanadır. İnsan hakları ihlallerine

karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır. Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır. Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılamayacağını kabul eder. Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular. Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır. Bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur. Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder. Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır. Demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilkeli ve demokratik iş birliği içerisindedir.

TMMOB her dönemde ve her koşul altında ülkemizin demokrasi ve özgürlük mücadelesinde yer almış, kendi iç işleyişinde demokratik, eşitlikçi, şeffaflık gibi ilkelere asli amaç edinmiş ve bundan asla taviz vermemiştir. TMMOB'nin ve bağlı Odalarının sürdürdüğü toplumsal muhalefet görevinin törpülenmesi ya da susturulması amacını taşıyanlar varsa bilinmelidir ki; biz bu mücadelemizi kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

Sonuç yerine:

TMMOB tüm toplumun aslında bildiği, ancak Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun da araştırma ve inceleme yapmak üzere istediği belge ve bilgileri, tüm odalarımızca dosya tamamlandıktan sonra Kurul'a iletcektir. Aynı zamanda, TMMOB'nin, bağlı odalarımızın ve odalarımızın şubelerinin Genel Kurul onaylarına sunduğumuz Çalışma Raporlarını da Kurul'a iletceğiz.

Ve sonra Cumhurbaşkanlığı makamının, yazılarında da belirtilen TMMOB'nin “etkin ve verimli şekilde hizmet yürütmelerinin ve geliştirilmesinin sağlanmasını” nasıl yapacaklarını da takip edeceğiz.

TMMOB'DEN SİYASİ İKTİDARA İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ UYARISI: “BU ÜLKEDE ‘İŞ KAZASI’ ARTIK ‘İŞ CİNAYETİ’DİR”

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Tuzla tersanelerinde yaşanan “iş cinayetleri” üzerine 13 Ağustos 2008 tarihinde “işçi sağlığı ve iş güvenliği” konulu bir basın açıklaması yaptı.

Ülkemizde Yaşanan İş Cinayetleri Üzerine Bir Daha Söylüyoruz:

TMMOB, “işçi sağlığı ve iş güvenliği” üzerine bir kez daha siyasal iktidarı uyarıyor. Bu ülkede “iş kazası”, artık “iş cinayeti”dir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği, emeği ile geçinen; yani çalışan insanları ilgilendiren bir kavramdır. Bu kavramlara verilen önem ülkeden ülkeye değişmektedir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle, toplumlar ve toplumu oluşturan bireylerin eğitim, kültür ve bilinç düzeyleri ile de doğru- dan ilgilidir.

Gelişmiş ülkeler yasal önlemlerle toplumsal eğitim ve bilinçlendirme ile sorunun çözümü yönünde oldukça mesafe kat etmişlerdir. Oysa bizim gibi sanayileşmesini tamamlayamamış, sanayi ve demokrasi kültürü gelişmemiş, eleştiri, öneri ve denetim sistemlerinin gelişmediği ülkelerde yara kanamaya devam etmektedir.

Kapitalist küreselleşme sürecine paralel olarak özelleştirme, sendikasılaştırma ve taşeronlaştırma, kısaca örgüt-süzleştirme politikalarıyla her türlü güvenlik ve güvencelerden yoksun kayıt dışı işçilik ve çocuk işçi çalıştırmayla katmerleşen iş kazaları ve meslek hastalıklarının boyutu, resmi istatistiklerde yayınlanandan çok daha büyüktür. Bu ülkenin, iş kazalarında dünya yedincisi ya da Avrupa birincisi olmak gibi bir özelliği var.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği üzerine TMMOB daha önce çok söyledi, şimdi bir kez daha söylüyor:

Sosyal hukuk devletinde iş yasaları çalışanların hakkını korumak ve geliştirmek amacını temel ilke alırken, çıkarılan 4857 sayılı İş Yasası tamamen işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kurasız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren; kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu Yasa

“İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası” TMMOB, TTB, TBB, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri ile uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak düzenlenmelidir.

yerine konunun aktörlerinin katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini “insan” olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili ulusal politikaların oluşturulmasında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı ilgili meslek odaları, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve sendikaların katılımı sağlanarak bu konuda alınacak kararlar çalışma yaşamına yansıtılmalıdır.

Başta KOBİ'ler olmak üzere 50'den daha az çalıştıran iş yerlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalıdır. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler, sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm iş yerleri için geçerli olmalıdır.

İş yerlerinde kurulan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulları, tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli ve tavsiye değil yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.

“İş Güvenliği Mühendisliği” kavramı, TMMOB'nin önerileri ile tanımlanmalı ve iş yerlerinde iş güvenliği mühendisi çalıştırma zorunluluğu getirilerek çalışma koşulları yeniden düzenlenmelidir. “İş Güvenliği Mühendisleri” ücret yönünden işverene bağlı olmamalıdır. İş güvenliği mühendislerinin ücret çizelgeleri Bakanlık ve TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odalarıyla birlikte belirlenmelidir.

“İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası” TMMOB, TTB, TBB, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri ile uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak düzenlenmelidir.

İş yeri hekimlerinin, iş yeri sağlık memuru ve hemşirelerinin mesleki bağımsızlıkları sağlanmalıdır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda iş birliği, koordinasyon ve danışma hizmetlerinin sağlanması için ilgili meslek örgütleri, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin katılımıyla bir koordinasyon mekanizması oluşturulmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği alanındaki hizmetlerin kamusal bir hizmet olarak algılanması gerektiği vurgulanmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda çalışma koşulları ve bu koşullar arasındaki nedensel ilişkileri araştırarak, bilimsel araştırma yapacak araştırma ve geliştirme kurumları oluşturulmalı, eğitim kurumları özendirilmelidir.

Çalışanlar ile işverenler arasında iş sağlığı ve güvenliği duyarlılığı ve bilincinin oluşması sağlıklı ve güvenli iş yerinin oluşumu ile paralellik taşımaktadır. Bunun için de güvenlik kültürü, aile kültürü ve toplumsal işçi sağlığı ve kültürü bir arada oluşturulmalı ve özendirilmelidir.

Ergonomi sadece iş sağlığı ve güvenliği alanında değil; yaşayan her insanın yaşam felsefesi olmalıdır.

Ergonomi, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ta kendisidir. Multidisipliner bir hizmet gerektirir. Ergonomi bilincinin oluşturulması, bir devlet politikası haline getirilmelidir.

İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine önem verilmeli, bu konuda eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik verilecek eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu

eğitimler özerk olmalıdır. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.

İş sağlığı ve güvenliği önlemleri iş yeri mekânı, teknoloji, üretimde kullanılan ham madde, üretilen ürün, ergonomi vb. konular daha proje aşamasında planlanmalıdır.

Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, iş sağlığı ve güvenliği standart ve mevzuatına uygun üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında standartlara göre mutlaka denetim yapılmalıdır.

İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır “norm ve standartta” bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.

Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.

Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilik konusundaki tüm olumsuz uygulamalar kaldırılmalıdır.

Dünyada ve ülkemizde ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk işçilik konusunda, çocuk emeği sömürsü ortadan kaldırılmalı, çocuklar rehabilite edilmeli ve eğitilmelidir.

Kazaların tekrarlanmasını önleyecek tedbirlerin geliştirilmesi ve sisteme kazandırılmasını hedefleyen reaktif yaklaşımlar yerine kazaları hedeflemeyen, operasyonlardaki tehlikeleri inceleyerek, “Nelerin yanlış gidebileceğini?”

araştıran, önceden öngören, sonraki aşamada “daha başka neler olabilir” sorusuna yanıt arayan risk yönetimi; yani proaktif yaklaşımlar öne çıkarılmalıdır.

İş kazalarının önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra çalışma yaşamının da iyileştirilmesi,

“İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır “norm ve standartta” bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.”

“Asıl iş olan gemi yapımının bölünerek, İş Yasası'na aykırı olarak asıl işveren -alt işveren ilişkisi kurulması takibe alınmalı ve bu hukuk dışı durum giderilmelidir.”

sendikalaşmanın önündeki engellerin kaldırılması, çalışanların sosyal ve ekonomik yaşamlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm toplum kesimlerini kapsamalıdır.

Özetle:

İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için iş yerlerinde “önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği” anlayışı yerleştirilmeli, tüm süreçlerde öncelik işçi sağlığı ve iş güvenliğinde olmalıdır.

Tuzla Tersane Bölgesine özel olarak DİSK, TMMOB, TTB tarafından hazırlanan raporun önerilerini de burada bir kez daha hatırlatıyoruz.

Tuzla'da ölümler, iş kazaları seri olarak devam ediyor: Mevzuattaki İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine ilişkin maddelerin eksiksiz uygulanmasını sağlayacak, uygun denetimleri yapacak, işveren bu maddeleri uygulamadığı takdirde sonuç sağlayacak ağırlıkta yaptırımları uygulayacak merci Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'dır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği binlerce bölünmüş işletmenin insafına kalmışken, gemi standartları onlarca farklı aşamada bizzat tersane sahibi ana işveren adına çeşitli kuruluşlarca (Türk Loydu gibi) formel olarak kontrol edilmektedir. Bu kuruluşların işin kalitesini olduğu kadar, iş sürecini güvenlik ve işçi sağlığı açısından da kontrol etmelerine yönelik düzenlemelere gidilmelidir.

Asıl iş olan gemi yapımının bölünerek, İş Yasası'na aykırı olarak asıl işveren -alt işveren ilişkisi kurulması takibe alınmalı ve bu hukuk dışı durum giderilmelidir. Gemi yapım sürecinin asıl iş alanı olan çelik profil ve sac işleme

işinin İş Yasası'na aykırı olarak çeşitli tanımlar altında “alt işveren” de denilen taşeron verilmesinin kayıt dışılığa neden olduğu aşikardır. Bu durum, ucuz iş gücü sağlamak amaçlı olarak iş güvencesiz, sigortasız veya kısmi sigortalı ve iş güvenliği olmadan işçi çalıştırılmasına ve önlenemez iş kazalarına yol açmaktadır. Aynı zamanda bu durumun hukuk dışılığının tespit edilmesi ve gereğinin yerine getirilmesi sağlanmalıdır. Talebimiz, sosyal sigortalar primlerinin ana işveren (tersane) tarafından ve alınan ücret üzerinden ödenmesi ile her türlü kayıt dışılığın önüne geçilmesidir.

Yalnızca ana işverende kadrolu çalışan azınlık için değil; fiiliyatta üretimin yüzde 90'a varan kısmını gerçekleştiren alt işveren işçilerinden de sorumlu olan iş yeri hekimleri bulundurulmalıdır.

İş güvenliğinden sorumlu mühendis ya da teknik elemanın işverenlere karşı denetim bağımsızlığı sağlanmalı, efektif bir üretim süreci kontrolü gerçekleştirilmelidir.

Her tersanede, işçi sayısının elliyi aşmasına bakılmadan, işin ağır ve tehlikeli olma niteliği dikkate alınarak revir (iş yeri sağlık birimi) ve ambulans bulundurulması sağlanmalıdır.

Gemi İnşa Sanayicileri Birliği'nin (GİSBİR) 2005'te işletmeye başladığı polikliniğin ve iş kazası geçiren işçileri öncelikle yönlendirdikleri Tuzla civarındaki özel hastanelerin kayıtlarının, kayıt tutma ve bildirme pratiklerinin, donanımının, yeterliliğinin Türk Tabipleri Birliği, SSK ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yetkili birimleri tarafından denetlenmesi gerekmektedir. Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde yapılan üretimin ağır ve tehlikeli iş kolu olduğu, işçi sayısının on binler mertebesinde olduğu göz

önünde bulundurularak Tuzla Bölgesi'nde yalnızca tersanelere yönelik tam teçhizatlı bir kamu hastanesi kurulmalıdır.

Gemi inşaat ve tamirat işleri, 16 Haziran 2004 tarihli ve 25494 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği" kapsamındadır. Bu Yönetmeliğin 5. maddesinde işe alınan işçiler için "işe giriş hekim raporu" (ağır işlerde çalışabilir raporu) düzenlenmesi ve her yıl işçinin periyodik olarak sağlık kontrolünden geçirilmesi, bunun rapor haline getirilerek işçinin dosyasında tutulması zorunludur. Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde bu raporu düzenleme yetkisi olan iş yeri hekimi sayısının, son Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı raporunda belirtildiği gibi 30 olduğu görüldüğünde, bu hizmetin gerektiği gibi yerine getirilip getirilmediği sorgulanmalıdır. GİSBİR bünyesindeki polikliniğin donanımının da 25 bini aşkın işçinin çalıştığı Tuzla Tersaneler Bölgesi'ndeki tüm işçilere sağlık hizmeti verecek yeterlilikte olup olmadığına incelenmelidir.

İş Yasası'nda belirtilen; ama uygulanmayan sosyal haklar (asıl ücret üzerinden ve düzenli sosyal sigorta ödemeleri, kıdem, ihbar tazminatları, mesai ücretlerinin ödenmesi, hafta sonu tatili, dini ve resmi bayram tatillerinde uygulanması, "İtibari Hizmet" hakkının sadece kadrolu değil, tersanelerde ağır ve tehlikeli işleri yerine getiren tüm işçiler tarafından kullanılabilmesi) sağlanmalıdır. Bu hakların sağlanıp sağlanmadığı habersiz ve derinlemesine yapılan teftişlerle kontrol edilmelidir.

15 saate kadar varabilen toplam çalışma saatleri ve fazla mesailer fiili bir mecburiyet olmaktan çıkarılmalıdır. Ağır ve tehlikeli bir iş kolu olan ve maksimum dikkat gerektiren tersane mesaisinde, işverenler tarafından günde 7,5 saat, haftada 37,5 saat sınırlandırılmasına riayet edilmelidir. Zira tersanelerdeki asıl işlerden biri olan kaynak işleri türleri, 15 Nisan 2004 tarihli ve 25434 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik" kapsamına girmektedir. Bu Yönetmelik kapsamına giren işlerde fazla çalıştırma yapılamaz (Madde 7). Bu Yönetmelik tersanelerde de hayata geçirilmelidir. Uygulanması Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenmeli, Yönetmeliği ihlal eden uygulamalar cezalandırılmalıdır.

Ana işverenler, işçilerin ulaşımını kolaylaştırmak üzere servis sağlamalı, yemekleri çalışanların ihtiyacını karşılayacak şekilde çalışanlarla birlikte belirlemelidir. Ayrıca yemekhanelerin ve soyunma odalarının şartları, işçi sağlığının ayrılmaz parçaları olarak taşeron ve kadrolu işçi ayırımı yapılmadan denetime ve yaptırıma tabi tutulmalıdır.

Yukarıda özetlenen çalışma şartlarının yaşandığı bir sektörde sendikal örgütlenme her zamankinden daha önemli gözükmektedir. Engellenebileceği halde gerçekleşen ölümlü iş kazalarının çoğunlukla alt işveren ilişkileri içinde gerçekleştiği göz önüne alınırsa, sadece kadrolu işçilere yönelik bir örgütlemenin çalışma şartlarını iyileştiremeyeceği açıktır. Taşeron firma ve fason atölye işçilerine kadar yayılmış bir sendikal örgütlenme bu sektörde insani çalışma şartlarının teminatıdır. Bu nedenle, Tuzla'da çalışan tüm işçilere yönelik sendikal örgütlenme faaliyeti yürüten DİSK'e bağlı Limter-İş Sendikası'nın üzerindeki fiili baskılara son verilmeli, sendikal işçiler ve sendika aktivistleri işten atılmamalıdır. Ayrıca tüm çalışma hayatı için kanayan bir yara olan, sendikal örgütlenme üzerindeki yasal engeller de (noter şartı, sektör ve iş yeri barajları vb.) kaldırılmalıdır.

İş kazalarına sebebiyet verenler yargılanmalıdır. İşverenlerin, maliyet avantajını korumak amacıyla tersanede yarattıkları çalışma şartları, işçilerin ölümlerine, sakat kalmalarına ve meslek hastalıklarına yakalanmalarına neden olmaktadır. İş kazası veya meslek hastalığı durumunda söz konusu olan yasal süreçlerin yavaş işlenmesi, bu maliyeti bir kez daha işçiler üzerine yığılmaktadır. Yargı sürecinin uzun sürmesi, mâli imkânsızlıklar ve baskılar nedeniyle açılmayan davalarda da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı mağdurların lehine ceza davalarının takipçisi olmalıdır. Bu destekle tersanelerdeki iş kazalarının üstünü örten ve yenilerine davetiye çıkartan "kan pazarlığı" pratiğinin önüne geçilebilir.

TMMOB siyasal iktidarı uyarıyor:

İş kazaları önlenebilir. İş cinayetlerinin ise sorumluları vardır. Sorumluluğunuzu yerine getirin.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB, “İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ KANUNU” TASARISI TASLAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞ BİLDİRDİ

“İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu” Tasarısı Taslağına ilişkin TMMOB'nin değerlendirmesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'ne iletildi.

TASLAĞIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Bakanlığınız tarafından hazırlanan “İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu” Tasarısı Taslağı Birliğimizce değerlendirilmiş olup, görüşlerimiz aşağıda sunulmuştur.

Ülke üretim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında, ekonomik hedeflerin gerçekleşmesi ve ekonomik gelişimin sağlanmasında en önemli faktör; hiç kuşkusuz sorunsuz ve sağlıklı işleyen bir çalışma hayatıdır. Bu gerçekten hareketle; iş ve işçi sağlığı ve güvenliğinin yalnızca çalışma hayatı kapsamında değerlendirilemeyeceği açık olup, konunun genel kamu hukuku prensipleri ve kamu yararı ekseninde değerlendirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Birliğimiz, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunun yasal düzeyde ele alınmasını desteklemiş ve Bakanlığınızca oluşturulan kanun tasarısı taslağı komisyon toplantılarına katılmış ve katkı koymaya çalışmıştır. Ancak gelinen noktada, komisyon bileşenlerinin görüşlerine itibar edilmediği gibi Bakanlığınızın yasa tasarısı taslağını ele alış biçimi ve yöntemi kabul edilemez noktaya ulaştığından alt komisyon toplantılarından çekildiğimizi 12 Mayıs 2008 tarihli toplantıda ifade ederek çalışmalarından çekilmişiz.

Yaklaşık iki yıldan bu yana, Bakanlığınızın 89/391/EEC sayılı Konsey Direktifinin çevirisinden esinlenerek bir bürokrata hazırlattığı taslak metin çerçevesinde dönüp dolaşmış durumdayız. Eleştirilerimiz karşısında zaman zaman palyatif düzenlemeler eklenmiş olsa da bu taslağın, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması konusunda yeterli olamayacağı, sektör, iş kolu, iş yeri, işçi-işveren, işçi sağlığı ve iş güvenliği vb. unsurlardan oluşan çalışma hayatı mekanizmasının işleyişinde yaşanan sıkıntıları gidermeyeceği açıktır.

YÖNTEME İLİŞKİN ELEŞTİRİLERİMİZ

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Ulusal İş Sağlığı ve Konseyi kararı uyarınca, bütün çalışanları kapsayacak “İş Sağlığı

ve Güvenliği Kanun Taslağı” Konsey bileşenlerinden oluşan Komisyonda tartışılırken, “İstihdam Paketi” adı altında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 4857 sayılı İş Kanunu'nun 78, 81, 82, 85. maddelerinde ve 7460 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Teşkilat Kanunu'nun 2. maddesinde değişiklik teklifi hazırlanmış ve bu teklif yasama organınca da kabul edilerek “5753 sayılı İş Kanunu ve Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” adı altında yürürlüğe girmiştir.

Bakanlık bünyesinde Konsey bileşenlerinden oluşan “Alt Komisyon” yasa taslağı üzerinde tartışırken, Komisyunun haberi olmaksızın İş Yasası'ndaki İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile ilgili maddeler deyim yerinde ise yangından mal kaçırıcısına değiştirilmiştir. Bu tutum karşısında, Bakanlığın ve ilgili birimlerinin samimiyetinden söz edilemeyeceği açıktır. Bu tutum aynı zamanda, demokratik katılıma inancın gelişmediği/geliştirilmek istenmediğinin açık göstergesidir de. Yasa taslağını iki yıldan bu yana Komisyonda tartıştıran, taslağın kurucu unsurları olan iş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimlerini, yasa taslağından çıkarıp İstihdam Paketi'nde düzenleme, Bakanlığın ve Hükümetin “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası”ndan ne amaçladığını, AB direktiflerinden ve Başbakanlık mevzuat hazırlama düzenlemesinden ne anladığını gözler önüne sermiştir. Bu konuda samimi olmayan Bakanlığın, yeniden tarafımızdan görüş istemesini de manidar karşılamaktayız. Bakanlığın ve Hükümetin, “yönetişim ilkesini” yazılı

görüş sormaya indirgediğini ilk kez yaşamıyorsak da bu görüş isteme, demokrasi adına demokrasinin yok edilme aracı haline dönüştürülmüş olması üzüntü vericidir.

“İstihdam Paketi” yargı kararlarını ve görüş istenen taslağı işlevsiz bırakmıştır.

89/391/EEC sayılı Konsey Direktifi önce Yönetmelik sonra Tüzük ve en sonunda Yasa Tasarısı olarak önümüze gelmiştir. Bilindiği üzere, anılan Yönetmelik yargı tarafından iptal edilmiş, tüzük düzenlemesine de yargı olumlu görüş vermemiştir.

Yine bildiğiniz üzere, Komisyon bileşenleri (meslek odaları, işverenler, sendikalar vb.), yapılacak yasal düzenlemede yargı kararlarının göz ardı edilmemesini ısrarla talep etmiştir. Yargı, Yönetmelik ve Tüzük düzenlemeleri hakkında hukuka aykırılıkları tespit ederken, bu aykırılıkların çalışma hayatında ne gibi zorluklar doğuracağına da işaret etmiştir. Yapılması gereken, sosyal tarafların ve Yargı yerlerince işaret edilen eksikliklerin giderilmesi yönünde bir yasa taslağı hazırlamak iken, Bakanlık öncelikle, İstihdam Paketi ile yargı denetimini ortadan kaldıran bir yasal düzenlemeye gitmiştir. Bu durum, hem taslağın gerekçesini ortadan kaldırmış hem de hukuk devleti ilkesini ihlal etmiştir.

Yürütme, İstihdam Paketi olarak geçen 5753 sayılı Yasa ile Danıştay 10. Daire'nin 2004/1942 Esas dosyası “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği”ni iptal eden kararını, Danıştay Birinci Daire'nin 2005/1187 Esas, 2006/174 sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü Taslağı”nı Başbakanlığa iade eden kararını, yine Danıştay 10. Dairesi'nin 2004/6075 Esas 2006/2159 sayılı “İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin” iptali yönünde verilen kararları işlevsiz bırakmıştır.

Bunun açık anlatımı, Anayasa'nın 138. maddesi yürütme ve Parlamento eliyle ihlal edilmiştir. Bir hukuk devletinde hiçbir argümanla gerekçelendirilemeyecek ve asla onaylanamayacak, telafisi de olanaklı olmayan bir ihlal yaşanmıştır. Bu ihlal yaşandıktan sonra, görüş sormanın hangi argümana dayandığı tarafımızca merak konusudur.

Oysa yapılması gereken, yargı kararları ışığında, öncelikle bu taslağın felsefesinin çalışma hayatının ihtiyaçlarına, İLO sözleşmelerine ve Avrupa Konseyi Direktifleri doğrultusunda ortaya konmasıdır.

İÇERİĞE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİMİZ:

1) İş güvenliği mühendisi ve iş yeri hekimi, iş yerinde işçi sağlığı, iş güvenliği ve kaza önleme konularında işverene rehberlik edecek kişiler ise, bu kişiler taslakta yer almamaktadır. İş güvenliği mühendisi ve iş yeri hekimi taslakta yalnızca tanım olarak var - bu tanımı da kabul etmek olanaksız- bunun dışında bu kişilerin hak, yetki ve sorumluluklarına ilişkin bir ibare dahi yoktur.

2) İş Güvenliği Mühendisinin bağımsızlığı ve iş güvencesi yasal düzeyde ele alınması gerekirken, bu konulara taslakta yer verilmemiştir. İş güvenliği mühendisi, güvenlik teknolojisi hakkında mesleğini ifa ederken işverenin emrine tabi olmamalı, tamamen bağımsız olmalıdır. Buna bağlı olarak da iş güvencesi yasal düzeyde korunmalıdır. Basit iş akdi çerçevesinde yapılacak mesleğin icrasından, amaçlanan iş güvenliğinin sağlanamayacağı açıktır.

3) Bilimsel bilgi ve teknik yeterlilik ölçütü belirsiz ve düzenlemeye konu edilmemiştir. Aynı zamanda iş güvenliği mühendisi ve iş yeri hekiminin işçi temsilcileri ile iş birliği içinde olmaları gerektiği yönünde düzenlemeye de yer verilmemiştir.

4) ÇASGEM'e 5753 sayılı Yasa ile (İstihdam Paketi) “iş yerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilecek iş yeri hekimi, mühendis, teknik elemen, hemşire ve diğer sağlık personeline iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerektiğinde Bakanlık birimleri veya ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte, eğitim programları hazırlamak, eğitim vermek veya eğitim hizmeti satın almak, sertifikalandırmak” biçiminde mühendisleri eğitmek, eğitim hizmeti satın almak ve sertifika vermek gibi bir yetki tanınmış olsa da bu yetkiyi ÇASGEM, TMMOB ve bağlı Odaları ile üniversiteleri ortadan kaldırmadıkça kullanamaz. İş güvenliği mühendislerinin eğitimini, yani mesleğin icrası, Bakanlığın bir müdürlüğüne teslim edilemez. Bu bilimsel ölçütlere ve güvenlik teknolojisinin gelişimine aykırıdır.

5) ÇASGEM'in yetkisinde yapılan değişiklik ile işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi ticarileştirilmiştir. İş güvenliği mühendisliği eğitimini kendi uhdesine alan Bakanlık, aynı zamanda eğitimi ve hizmeti de özelleştirmiştir. “Eğitim hizmeti satın almak” düzenlemesi, iş güvenliği mühen-

dislerinin eğitimi alanında bir sektörün doğacağını haber vermektedir. Piyasaya teslim edilen bir alanda kamu yararının gerçekleştirilmeyeceği açıktır.

6) Taslakta, iş kazalarının yoğun yaşandığı KOBİ'lerde iş kazalarını önlemeye ilişkin bir yapılanma söz konusu değildir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği kurulu 50 ve daha fazla işçi çalıştıran iş yerleri için zorunlu kılınmış, bunun altında işçi çalıştıran iş yerleri için bir düzenleme söz konusu değildir. Komisyon bileşenlerinin önerisi olan küçük işletmeler için ortak işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulları yine göz ardı edilmiştir.

7) Taslakta, "Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi" önerisinin yine içi doldurulmamış, göstermelik bir kurum olarak yer almıştır. Üstelik taslağın son versiyonunda, "Ulusal" ibaresi yerine "Milli İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi" ismi konularak, işçi sağlığı ve iş güvenliğini kendi yasa taslağımızla millileştirmiş durumdayız. Bunun gerekçesi izaha muhtaç olup, yanıt bekleyen sorulardan biri olacaktır. Ayrıca, "Milli Konsey" in Yürütme Kurulunu düzenleyen maddenin (23) son fıkrasında "Eylem planları, milli İSG politikası, yıllık faaliyetler ve istatistikler, Parlamento'dan gelen teklifler ile Hükümetin genel politikaları dikkate alınarak hazırlanmalıdır" denilerek ifade edilen bu düzenleme ne hukuk tekniğine uygundur ne de işçi sağlığı ve iş güvenliği ile amaçlanan felsefeye uygundur. Ulusal işçi sağlığı ve iş güvenliği politikasını sosyal tarafların katılımı ile belirlenmesi amacından uzaklaşarak Konsey "Hükümet Konseyi"ne dönüştürülmüştür. Bu yaklaşım, iki yıldan bu yana çalışılan bir yasa taslağının, yürütme yönünden ne ifade ettiğini açığa vurması yönünden anlamlıdır.

8) Danıştay'a göre, "İdare Hukuku bir statü hukuku olup, bir hukuk düzeninde idare ancak statülerle belirlenen hukuki durumlara dayanılarak kendisine tanınmış bir yetkiyi kullanabilir". Kanun taslağında, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında görev alacak asli unsurların sorumlulukları açık ve somut olarak düzenlenmemiştir. Taslağın her maddesi yeni yönetmelikleri zorunlu kılmış ve sayısız yönetmeliklerle bu alan düzenlenmeye çalışılmıştır. Yasa'da hak, yetki ve sorumluluklar olmaksızın, Bakanlığa verilmiş sınırsız düzenleme yapma yetkisi her şeyden önce kanunilik ilkesine aykırıdır. Anayasa ve yasa yapma tekniğine aykırı olan bu taslağın yasalaşması halinde her düzenlenen yönetmelik dava konusu olacaktır.

9) Yargının geçit vermediği konularda Bakanlık, İş Yasası'nın demokratik ve katılımcı maddeleri olan iş sağlığı ve iş güvenliği konularını düzenleyen 78, 81 ve 82. maddelerinin değiştirilmesi yoluna gitmiştir. AB'ne uyum ve çağın gerisinde kaldığı iddia edilen iş mevzuatlarını çağın gereklerine uygun hale getirme, sosyal boyutu ihmal edilmemesi ve sosyal aktörlerin iş yaşamına aktif katılımı gibi gerekçelerle yürürlüğe konulan İş Yasası, İstihdam Paketi ile 4857 sayılı İş Yasası'nın çıkarılış amacını gerekçesiz bırakmıştır. Görüşe sunulan yasa taslağının içi de boşaltılmıştır.

SONUÇ OLARAK;

Bildiğiniz üzere, taslağa ilişkin madde bazında önerilerimizi daha önce Bakanlığınıza iletmiş olduğumuzdan bu değerlendirmemizde madde bazında bir irdelemeye gidilmemiştir.

Bakanlığınızca "İstihdam Paketi"ne yerleştirilen İş Yasası'nın 78, 81 ve 82 maddeleri ile ÇASGEM'in yetkilerinde yapılan değişiklik ile bu süreç sakatlanmıştır. Bakanlığınızın oluşturduğu güvensizlik ortamını yine Bakanlığınızın sosyal tarafların mutabık kaldığı görüşlere riayet ve yargı kararlarına göstereceği saygı ile giderebilir. Bu güven sorunu aşılmadan sosyal tarafları bir araya getirmeniz bugün için olanaklı gözükmemektedir.

Bugün sanayileşmeye koşut, rekabetin küreselleşmesi sonucu işçi sağlığı ve iş güvenliğinin kalite denetiminden devlet sorumludur. Bu nedenle devlet, sosyal sorumluluk standartlarını yaşama geçirmek zorundadır. Bu standartların başında işçi sağlığı ve iş güvenliği gelmektedir. Yani, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu, toplum kadar işletmelerin geleceğini de çok yakından ilgilendirmektedir. Bu kadar önemli bir alan, ne siyasal iktidarın tek başına düzenleyeceği ne de işverenlerin inisiyatifine bırakılabilecek bir alandır. Taslakta, ne standart belirlenmiş ne de çalışma hayatına nasıl uygulanacağına ilişkin somut bir düzenleme mevcuttur.

Bakanlık tarafından yapılan her müdahale, taslağı içerik bakımından geriye götürmüş olup, mevcut haliyle taslağınızın ihtiyaca yanıt vereceği kanısında değiliz.

N. Hakan GENÇ
TMMOB Genel Sekreteri

MARMARA DEPREMİNİ UNUTMADIK, UNUTMAYACAĞIZ, UNUTTURMAYACAĞIZ...

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Marmara depreminin yıldönümü nedeniyle 15 Ağustos 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Artık Yeter! Doğa Olayları Afete Dönüşmesin

Türkiye'nin yakın geçmişindeki en büyük travmalardan biri olan 17 Ağustos 1999 Marmara depreminin üzerinden tam dokuz yıl geçti. Bu dokuz yılda, olası depremler ve sonuçları günlük konuşmalarımıza kadar girerken, ne yazık ki deprem ve depreme karşı alınacak önlemler ile uygulanabilir projeler hükümet programlarına girmeyi başaramadı. Plansız kentleşme, yaşam alanlarının insan merkezli olmaktan uzaklaşıp piyasa ekonomisine bağlı rantların üzerinde şekillenmesi hızlanarak devam etti.

Afet, doğa olayının kendisi değil; doğurduğu sonuçtur. Depremler, heyelanlar, su baskınları gibi doğa olaylarının sonucu "afet" olmak zorunda değildir. Doğa olaylarının oluşumu engellenemezse de yaratacağı tahribatlar, zararlar gerekli önlemlerin alınmasıyla engellenebilir, yapısal tedbirlerle can ve mal kayıpları azaltılabilir.

Doğa olayları insan denetimi dışında geliştiği için neden oldukları kayıplar, genellikle yazgı olarak yansıtılarak geçştirilmek istenmiştir. Depreme neden olan iktidarlar değildir; ama depremlerin insanı vurmasına neden olan, önlem almayan iktidarlardır. Bunun kanıtlarından biri, aynı büyüklükteki depremlerin farklı coğrafyalarda çok farklı hasar ve zarara yol açması, bazen de hiç açmamasıdır.

Bilindiği gibi ülkemiz yerkürenin en etkin ve yıkıcı deprem kuşaklarından birinin üzerinde bulunmaktadır. "Deprem Bölgeleri Haritası"na göre, yurdumuzun yüzde 92'sinin deprem bölgeleri içerisinde olduğu, nüfusumuzun yüzde 95'inin deprem tehlikesi altında yaşadığı ve ayrıca büyük sanayi merkezlerinin yüzde 98'i ve barajlarımızın yüzde 93'ünün deprem bölgesinde bulunduğu bilinmektedir. Son 60 yıl içerisinde depremlerde, 60 binin üzerinde vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 120 bini aşkın kişi yaralanmıştır. Yaklaşık olarak 420 bin bina yıkılmış veya ağır hasar görmüştür. Geçmişte birçok yıkıcı depremler olduğu gibi, gelecekte de oluşacak depremlerde can ve mal kaybına uğrayabileceğimiz bir gerçektir.

Sonuçta Türkiye, depremle bir arada yaşamaya mecburdur. Ama depremlerin "afet"e dönüşmesi ülkemizin ve halkımızın yazgısı olamaz! Olmamalıdır!

Gerçekte hepsi birer doğa olayı olan deprem, heyelan, çığ ve kaya düşmesi, su baskını vb. olaylar bilinçsizce verilmiş yer seçimi kararları, mühendislik verilerinden yoksun imar planları, düşük standartlarda ve mühendislik hizmeti görmemiş yapı üretimi, kısaca ranta dayalı hızlı, düşük nitelikli, tasarımsız ve plansız kentleşme ve sosyo-ekonomik politikalar sonucu afete, yani insani ve ekonomik yıkıma dönüşmektedir.

17 Ağustos depreminin üzerinden 9 yıl geçmesine rağmen, mühendis, mimar ve şehir planlarının ülkemizin deprem tehlikesi ve riski konusunda sürekli yinediği uyarıları, siyasal iktidarlarca dikkate alınmamıştır.

Depremlerde can ve mal kayıplarının bu kadar yüksek olmasında imar afları birincil derecede etkindir. Bilime ve mühendisliğe, akla ve uygarlığa aykırı olarak siyasal iktidarlarca uygulanan rant politikaları nedeniyle, ülkemiz sadece bir deprem ülkesi değil; bir afet ülkesi olmuştur. Bunun ekonomik sonucu her yıl GSMH'mizin ortalama yüzde 3-7'sinin afet zararlarına ayrılmasıdır.

Sosyal devletten ve toplum yararı ilkesinden siyasal iktidarlarca vazgeçilmesinin sonuçları her alanda olduğu gibi her depremde de karşımıza çıkmaktadır ve gelecekte de çıkacaktır.

Ülkemizin deprem tehlike ve riskinin büyüklüğüyle orantılı politikalar ve programlar ne yazık ki siyasal iktidarlarca geliştirilmemiştir ve geliştirilmesi yönünde de bir irade görülmemektedir.

Arazi talanına, orman yağmasına yol açacak yasaları bir çırpıda Meclis'ten geçiren siyasal iktidar, nedense imar yasasını, afetler yasasını, yerel yönetimler yasasını hâlâ düzenleyememiştir.

Ülkemizde dereler, vadiler, ormanlar, su havzaları, deprem tehlikesi içeren kısaca yapılaşmaya uygun olmayan

alanlar, rant ekonomisinin baskısı altında yapılaşmaya açılmıştır, gelecekte açılmaması yönünde ciddi bir irade de yoktur.

Siyasal İktidarı, deprem konusunda sorumluluğunun gereğini yerine getirmeye çağırıyoruz.

Deprem hasar, zarar ve can kayıplarının azaltılmasının bilinen tek yolu, mühendis, mimar ve şehir plancılarının ortak katkı ve çabalarıyla depreme dayanıklı yerleşim alanları ve yapılar tasarlamak ve üretmektir. Bunun için, deprem öncesi, sırası ve sonrasında yapılacak çalışmalara ilişkin kamu yararı ve ülke çıkarını gözeterek ulusal bir deprem politikası belirlenerek, ciddi programlar oluşturulmalı ve daha da önemlisi bunlar yaşama geçirilmelidir.

Yerleşme ve yapılaşma bağlamında gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, yasaların uygulanması sağlanmalı, sağlıklı ve güvenli yapı üretimi ve denetimi sürecini, sermayeye ticari bir alan olarak teslim eden anlayış bırakılmalı, kamusal denetim etkinleştirilmelidir.

Her depremden sonra yapılan “yaralar sarılacak” açıkla-

maları yerine somut önlemler alınmalıdır.

Olası İstanbul depremi ile ilgili haberler neredeyse gün aşırı medyada yer bulurken ve 1999 depreminin üzerinden 9 yıl geçmiş olmasına karşın Marmara ve çevresindeki okul, hastane ve diğer stratejik yapıların, yapı stokunun durumu mühendislik ölçütlerine uygun biçimde belirlenmemiştir. Onarım ve güçlendirmelerin olmazsa olmaz koşulları “uygulanması zorunlu kurallar” haline getirilmemiştir.

Öncelikle yapı stokunun depreme dayanıklılığının belirlenmesi, depremellik açısından irdelenerek güçlendirme politikalarının oluşturulması ve gerekli görülen güçlendirme ya da yıkım çalışmalarının yapılması en öncelikli uygulama olmalıdır.

Tüm deprem bölgelerindeki depreme dayanıklılığı yetersiz yapıların takviyeleri için gerekli finansman-yapım-denetim politikaları oluşturulmalıdır.

Mehmet Soğancı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB, KAMU ÇALIŞANLARININ “TOPLU GÖRÜŞME YERİNE TOPLU SÖZLEŞME” TALEPLERİNİN YANINDADIR

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, kamu sendikaları ile hükümet arasındaki toplu iş görüşmelerinin başlaması nedeniyle 15 Ağustos 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Kamuda çalışanların toplu iş görüşmeleri bugün başlıyor ve siyasal iktidar bir kez daha “toplular görüşme” ile kamu çalışanlarını oyalıyor.

“Toplu Görüşmelere” dayanak oluşturan 4688 sayılı Yasa, mevcut içeriğiyle demokratik değildir ve sendikal hakları kapsamakta yetersizdir. Çalışanların en temel hakkı olan “Toplu Sözleşme ve Grev” unsurlarını içermeyen bir düzenleme, gerçek bir sendikal düzenleme değildir. Yapılması gereken kamu çalışanının toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan, demokratik bir sendika yasasının hazırlanmasıdır.

TMMOB, öncelikle “toplular görüşme” masasının “toplular sözleşme” masasına çevrilmesini istemektedir.

TMMOB, dün olduğu gibi bugün de “toplular sözleşme ve grev hakkı” amacıyla yola çıkan Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun yaptığı eylemi desteklemektedir.

TMMOB, dün olduğu gibi bugün de kamu çalışanlarının haklı taleplerinin yanında olacaktır.

TMMOB, “Şimdi, bu mücadeleyi, toplumun tüm kesimleriyle birlikte el ele, omuz omuza büyütmenin zamanıdır” demektedir.

Mehmet SOĞANCI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı